

користувувати запитання, що залучають студентів до дискусії, керувати запитаннями та коментарями студентів. Важливим фактором при аналізі заняття також є вміння підготувати та використати тести, задачі, завдання, запитання; застосування активних методів навчання; вміння оцінити роботу аудиторії, розподілити матеріал за часом, оцінити роботу студентів.

Значна увага при оцінюванні мікроуроку приділяється контакту з аудиторією, тобто рівню самовладання, впевненості у собі, манерам, мовним характеристикам, таким як чіткість мови, інтонація. При підведенні підсумків з'ясовується, чи вдалося досягти мети заняття, як володіє темою викладач, як його оцінюють експерти (в даному випадку – студенти).

На нашу думку, педагогічний практикум сприяє більш ефективному засвоєнню навчального матеріалу студентами та підвищенню педагогічних здібностей майбутніх фахівців з економіки, яких ми прагнемо підготувати в Київському національному економічному університеті.

Б. В. Ільченко, аспірант
кафедри соціології та політології

СИНЕРГЕТИКА ЯК ІННОВАЦІЙНА МЕТОДОЛОГІЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Сучасний вік формування інформаційної цивілізації, коли серед факторів виробництва все більшу роль починають відігравати нематеріальні фактори, а саме інтелектуальний ресурс (наукові розробки, технології управління, новітні технології, і, безпосередньо, людина як носій цих нематеріальних ресурсів), важливого значення набуває стимулювання створення і використання знань як головного джерела саморозвитку нації, держави, суспільства.

Головну роль у реалізації стратегії розширеного відтворення національного багатства сьогодні починає відігравати інноваційний процес — оптимізація кооперування наукових, технологічних, управлінських, фінансових та безпосередньо інтелектуальних ресурсів. Інновація являє собою альтернативу традиційним поглядам та Інструментам пізнання реальності, концептуалізацію, конструктивне втілення та апробацію елементів новизни.

Визначальним моментом переходу на якісно новий рівень суспільного розвитку є динаміка Інноваційного процесу, основою якого є інтелектуальне багатство та творча праця, тому викорис-

тання новаційних методів і механізмів пізнання реальності, особливо в сфері освіти набуває величезної ваги, оскільки саме тут формується відповідний тип спеціаліста-професіонала, озброєного найбільш прогресивними інструментами та методами пізнання, який здатен реалізувати науково-технічний, культурний та духовний потенціал нації.

Посткласичний етап розвитку науки показує, що жорсткий детермінізм і редукціонізм, які є основою механістичного погляду на світ, не можуть розглядатися як універсальні принципи наукового пізнання, оскільки широкий клас явищ та процесів не вкладаються у рамки лінійних, рівноважних схем. Традиційна система освіти, що спирається на принципи класичної науки, не може ефективно виконувати роль засобу освоєння людиною світу.

Звідси виникає необхідність розробки нової парадигми освіти — синергічної, яка базується на наступних принципах: по-перше, відкритість і творчий характер освіти. Розвиток інтеграції різних способів освоєння людиною світу: мистецтва, філософії, міфології, науки та ін.; по-друге, розвиток і включення в процеси освіти синергічних уявлень про відкритість світу, циклічність та взаємопов'язаність людини, природи та суспільства; когерентність та нелінійність розвитку; хаос та випадковість як конструктивні начала; по-третє, вільне користування різноманітними інформаційними системами, які сьогодні відіграють не меншу роль в освіті, ніж безпосереднє спілкування з викладачами; по-четверте, особистісна спрямованість процесу навчання, тобто за вихідний початок береться не соціум як цілісна система, а людина з її неповторністю як постійне джерело стихійності, невпорядкованості і водночас джерело розвитку. Складність та багатоманіття завдань, які виникають перед суспільством, вимагають індивідуальної ініціативи, а, відповідно, індивідуального багатоманіття; по-п'яте, синергетика здатна змінити не тільки зміст, але і методи навчання. Методи інструкцій, які традиційно застосовуються (запланованої передачі структур знань, правил розв'язання задач та ін. в процесі навчання) є сенс використовувати у поєднанні з методами конструкції (автономної побудови структур знання в індивідуальній людській свідомості, а також в колективній свідомості в результаті кооперативної творчої взаємодії в групі студентів); по-шосте, синергічна модель освіти передбачає зміну ролі викладача: перехід до спільних дій, в нових ситуаціях у відкритому світі. Основою реалізації освіти слугує новий тип соціальних відносин, який передбачає взаємодопомогу, співпрацю та співтворчість, самоорганізацію, новаційне використання прийомів та інструментів навчально-виховної роботи.

Самоорганізація — найбільш активний чинник будь-якого процесу, адже без неї неможливе ані виникнення нового, ані еволюція. Тому масове оволодіння як викладачами, так і студентами синергічною методологією пізнання світу в освітньому процесі є важливим фактором реалізації соціально-економічного потенціалу української нації в процесі глобальних загальносвітових процесів та інтеграції України в «інформаційну цивілізацію XXI століття».

Н. В. Терещенко, асистент
кафедри політології та соціології

ПРІОРИТЕТНІСТЬ НАУКИ ТА ОСВІТИ — ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Соціально-економічні умови, в яких формуються національна наукова та освітня системи, сьогодні залишаються несприятливими. За останнє десятиріччя Україна значно втратила свій науковий потенціал. Держава недостатньо фінансує наукові розробки фахівців та освітні кадри. Як наслідок втрачається можливість не тільки створювати нові знання, але і оперативно реагувати на світові наукові досягнення та їх ефективно використання. Зменшився випуск наукомісткої продукції. Тому наукова сфера залишається в значній мірі без належного попиту, що стримує комерціалізацію науки та освіти.

Аналіз стану національної науки, культури та освіти свідчить про невизначеність соціальних структур та механізмів нашого суспільства. Наука та освіта як соціальний інтелект має бути виробничим каркасом суспільства, котрий визначає його економічне становище. Існує необхідність вирішення питань, пов'язаних з розвитком соціального інтелекту.

В умовах розбудови ринкової економіки наукова та освітня сфера продукція набуває статусу товару. Тому постає проблема її реалізації. Проте необхідно враховувати специфіку даного виду товару та відповідних інформаційних, міжособистісних та інтелектуальних взаємозв'язків, циркуляції знань у суспільстві, персоніфікації ідей, захисту авторських прав тощо.

Залучення наукових та освітніх працівників до товарного виробництва повинно забезпечуватися за допомогою відповідних соціальних структур, які б дозволяли здійснювати рух знань від індивіда до суспільства та навпаки, використовувати знання для